

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

83129 Өлгий, Баян-Өлгий аймаг,
Утас/факс: (976) 7042-3264

2022.03.16 № 3~02/216

танай _____ -ны № _____ - т

Г
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Ш.МАРАТ ТАНАА

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, тус аймгийн Засаг даргын хооронд байгуулсан 2022 онд хамтран ажиллах гэрээний хуулбарыг хавсралтаар хүргүүлэв.

Гэрээний хэрэгжилтийг хангулан ажиллаж биелэлтийг хагас жилээр 05 дугаар сарын 25-ны дотор, бүтэн жилээр 11 дүгээр сарын 25-ны дотор гаргаж ирүүлнэ үү.

Хавсралт 14 хуудастай.

ДАРГА

Б.МУХАМЕД

0108220692

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРТ ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

№22-02

Энэхүү гэрээг Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.7, Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1, Төсвийн тухай хуулийн 65 дугаар зүйлийн 65.1.3, Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэж нэг талаас **Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд Б.Бат-Эрдэнэ /цаашид "Сайд" гэх/, нөгөө талаас Баян-Өлгий аймгийн Засаг дарга Д.Бауыржан /цаашид "Засаг дарга" гэх/ нар /цаашид хамтад нь "Талууд" гэх/ хамтран байгуулав.**

НЭГ. ГЭРЭЭНИЙ ЗОРИЛГО

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам нь байгаль орчин, аялал жуулчлалын талаарх төрийн бодлого, хууль тогтоомжийг биелүүлэх ажлыг зохион байгуулахдаа орон нутагтай хамтран ажиллах, үйл ажиллагаагаа уялдуулан зохицуулахад энэхүү гэрээний зорилго оршино.

ХОЁР. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Талууд Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай, Ойн тухай, Усны тухай, Хог хаягдлын тухай, Аялал жуулчлалын тухай, Төсвийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2021 оны 58 дугаар зарлиг, Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Засгийн газрын 2022 оны 2 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулах төлбөрийн орлогын хэсгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлagnaах журам", Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд хамтран ажиллана.

ГУРАВ. САЙДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1. Байгаль орчныг хамгаалах, хог хаягдлын менежментийг сайжруулах, ойн нөөцийг нэмэгдүүлэх, байгаль орчныг нөхөн сэргээх, зохистой ашиглах, байгаль орчны тэнцлийг хангах, байгаль орчинд учирч болох хохирлоос урьдчилан сэргийлэх, хохирлыг арилгуулах, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхөрлөлийн үйл ажиллагааг дэмжих, аялал жуулчлалын бодлогоор хангах чиглэлээр тодорхой асуудлаар орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллагуудад удирдлага, мэргэжлийн арга зүйн туслалцаа үзүүлж, биелэлтийг хангуулах.

3.2. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний дагуу тус гэрээний хавсралтад туссан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах, биелэлтэд хяналт тавих, ажлын гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудлаар шаардлага тавих.

3.3. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэж буй арга хэмжээний явцад хяналт тавьж, хугацаа хоцроо, чанарын шаардлага хангаагүй тохиолдолд уг ажлыг чанартай хийхийг шаардах, дурьдсан хугацаанд гүйцэтгээгүй тохиолдолд эрх шилжүүлэхээс татгалзах. Эрх шилжүүлсэн ажлын явцтай танилцаж, үнэлэлт дүгнэлт өгөх, ажлын тайланг хүлээн авч танилцах.

3.4. Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь заалтын дагуу салбарын холбогдох хууль тогтоомж, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын болон сайдын шийдвэр, үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж нөхцөл байдалтай орон нутагт танилцаж ажиллах.

3.5. Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.3, 16 дугаар зүйлийн 16.5.2 дахь заалтын дагуу Гэрээний биелэлтийн хэрэгжилтийг хангах, хяналт тавих зорилгоор хагас

жилийн ажлын биелэлтийг тайлагнахад Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Ажлын хэсгийг орон нутагт томилж ажиллуулах.

ДӨРӨВ. ЗАСАГ ДАРГЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

4.1. Засаг дарга нь байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтийг орон нутагтаа зохион байгуулж, байгаль орчныг хамгаалах, түүний баялгийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлэх, гарсан шийдвэрийн биелэлтийг хангуулах.

4.2. Засаг дарга нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3, 5.1.5, 6 дугаар зүйлийн 6.4; 23 дугаар зүйлийн 23.8.4-23.8.9; 60 дугаар зүйлийн 60.3.6; 65 дугаар зүйлийн 65.1.6 дахь заалт, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлэх.

4.3. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 1, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, Засгийн газрын 2022 оны 2 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулах төлбөрийн орлогын хэсгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлагнах журам” -ын 3 дугаар зүйлийн 3.1-3.4 дэх заалтын дагуу олсон орлогыг зөвхөн хууль тогтоомжид заасны дагуу зарцуулах.

4.4. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг нөхөн сэргээх арга хэмжээ хэрэгжүүлэх зорилгоор 2021 онд орон нутгийн төсөвт төвлөрсөн байгалийн нөөц ашигласан орлогоос хуульд заасан хувь хэмжээгээр зарцуулах

4.5. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас Засгийн газрын зарим чиг үүргийг орон нутагт төлөөлөн хэрэгжүүлэх худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар эрх шилжүүлсэн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэх ажлын гүйцэтгэгчийг “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай” хууль, Монгол Улсын ерөнхий сайдын 2022 оны 02 дугаар албан даалгаврын дагуу сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулан, гүйцэтгэлд хяналт тавих.

4.6. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарт дэвшүүлсэн зорилтуудыг хангуулах ажлыг эрхэлж, үйл ажиллагааг өөрийн аймгийн нутаг дэвсгэрт зохион байгуулах.

4.7. Аймаг, Нийслэлийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын даргыг ажилд томилох, ажлаас чөлөөлөхдөө Байгаль орчин, аялал жуулчлалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцэх.

4.8. Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3.1-9.3.13; 13 дугаар зүйлийн 13.1, 14 дүгээр зүйлийн 14.1-14.8, 15 дугаар зүйлийн 15.1, 16 дугаар зүйлийн 16.1-16.9, 17 дугаар зүйлийн 17.1-17.7, 40 дүгээр зүйлийн 40.1-40.8, 41 дүгээр зүйлийн 41.1-41.17 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлэх.

ТАВ. УЛСЫН ТӨСВИЙН САНХҮҮЖИЛТ, ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ

5.1. Улсын төсвийн хөрөнгөөр орон нутагт хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэхдээ энэхүү гэрээний 4.5-д заасны дагуу сонгон шалгарсан гүйцэтгэгчтэй Захиалагч, аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар гурвалсан гэрээ байгуулж санхүүжүүлнэ.

5.2. Орон нутгийн төсвөөс болон Улсын төсвөөс санхүүжүүлэх байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, бохирдлыг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомжийг сурталчлах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээг тус гэрээний 1 дүгээр хавсралтад тусгасны дагуу зохион байгуулна.

ЗУРГАА. ГЭРЭЭГЭЭР ХҮЛЭЭХ ХАРИУЦЛАГА

6.1. Талууд энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ шударгаар биелүүлэх үүрэгтэй. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй, эсхүл зохих ёсоор биелүүлээгүй тал нь Төрийн албаны тухай, Төсвийн тухай, Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай, Эрүүгийн хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасанд хариуцлага хүлээнэ.

ДОЛОО. ГЭРЭЭНД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ

7.1. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах бол Талууд бичгээр үйлдэн гарын үсэг зурж, баталгаажуулна. Гэрээний нэмэлт, өөрчлөлт нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

НАЙМ. ГЭРЭЭ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

8.1. Энэхүү гэрээг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг дуустал нэг жилийн хугацаатайгаар байгуулж, 2 хувь үйлдэв. Энэхүү гэрээнд талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгднө.

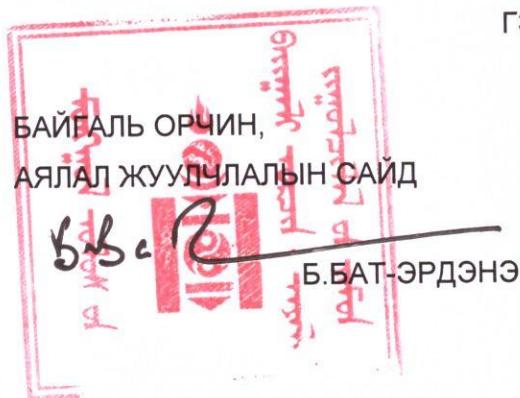
ЕС. БУСАД

9.1. Аймаг, Нийслэлийн Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэс нь 2022 оны гэрээний хэрэгжилтийг 2 дугаар хавсралтын дагуу хагас жил /2022 оны 6 дугаар сарын 15-ны дотор/ болон бүтэн жилээр биелэлтийг гаргаж /2022 оны 12 дугаар сарын 01-ны дотор/, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд ирүүлнэ. Түүнийг үндэслэн Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолын дагуу дүгнэж, нэгтгэн Сайдад танилцуулна.

9.2. Талууд байгаль орчныг хамгаалах ажилд үр дүнтэй ажилласан албан хаагчдад байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын болон Аймаг, Нийслэлийн Засаг даргын нэрэмжит шагнал урамшуулалт олгож болно.

9.3. Талууд энэхүү гэрээг 2023 онд шинэчлэн байгуулах ба гэрээнд тусгагдах ажлын саналыг 2022 оны 10 дугаар сарын 15-наас 2022 оны 11 дүгээр сарын 30-ны дотор багтаан солилцож авч 2022 оны 12 дугаар сарын 10-ны дотор гэрээний төслийг боловсруулан, харилцан тохиролцсон байна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Баян-Өлгий аймгийн байгаль орчин, аялал
жуулчлалын салбарт хамтран ажиллах 22-02
дугаар гэрээний хавсралт

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРТ 2022 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

2022.02.17

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хүрэх үр дүн	Суурь түвшин	Шалгуур үзүүлэлт	Хугацаа	Зардал /сая.төг/
1. Байгаль орчны холбогдох хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах						
1	1	Байгаль орчны эсрэг гэмт хэрэг зөрчлийг бууруулах зорилгоор Мэргэжлийн хяналтын газар, Цагдаагийн газартай хамтран байгаль орчны эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтын ажлыг зохион байгуулах	12 удаагийн хяналт шалгалтыг суманд зохион байгуулж, байгаль орчны эсрэг гэмт хэргийн зөрчил 5 %-иар буурсан байна.	2021 онд 8 удаагийн хяналт шалгалт зохион байгуулсан.	12 удаагийн хяналт шалгалтад 12 сумыг хамруулна.	Сар бүр 2.0
2	2	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангахад дэмжлэг үзүүлэх	-Албан хаагчдыг 2 удаагийн сургалтад хамруулсан байна. 5 тээврийн хэрэгслээр хангасан байна. 44 хүнийг 1 удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан байна.	2021 онд 4 байгаль хамгаалагчийг мотоциклээр хангасан.	Аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 5 байгаль хамгаалагчдыг мотоциклээр хангана.	1, 4 дүгээр улиралд 12.5
3	3	Байгаль орчны хамгаалах нөхөрлөлүүдэд дэмжлэг үзүүлэх чадавхжуулах сургалт зохион байгуулах	Нөхөрлөлүүдийн үйл ажиллагаа дэмжигдсэн байна-47	-	47 Байгаль орчны хамгаалах нөхөрлөлүүдийг хамааруулан	Жилдээ 3.0
4	4	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль болон Засгийн газрын 2022 оны 2 дугаар тогтоолоор батлагдсан журмын хэрэгжилтийг хангах	Ан 770 сая төг Ойн нөөц 40 сая төг Ус рашаан 20 сая төг Газар 320 сая төгрөгийн төлбөрийн орлогыг бүрдүүлнэ. 2022 онд 120 сая төгрөгийг байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулна. Хуулийн хэрэгжилтийг 70-аас	-Ойн нөөц ашигласны төлбөр 33.236.425 төг -Ан амьтны нөөц ашигласны төг 1,065,321,695.28 төг -Хог хаягдлын хураамж 2,778,800.00 төг	- Ойн нөөц ашигласны төлбөрийн 85% - Газар ашигласны төлбөрийн 15 хувь - Ан амьтны ашигласны төлбөрийн 50 хувь - Ус рашаан ашигласны төлбөрийн 35 хувь - Байгалийн ургамал	Жилдээ Үйл ажиллагаа ны зардлаар

			доошгүй хувьд хүргэнэ.	-Ус рашаан ашигласны төлбөр 1,822,034.00 төг -Газрын төлбөр 58,729,067.00 төг орлого орсон байна.	ашигласны 15 хувийг Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулах ажлыг зохион байгуулах		
5	5	Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын веб сайт, цахим мэдээллийг шинэчлэх	Байгаль орчны салбарын сурталчилгааны ажил сайжирсан байна.	-	БОАЖГ-ын веб сайт, цахим мэдээллээр ил тод байдлыг хангаж ажилласан байна.	Жилдээ	0.5
6	6	Мэдээллийн санг сайжруулах (eic.mn)	БОАЖЯамны мэдээллийн санд мэдээллийг бүрэн оруулсан байна.	2021 онд БОХ-1-10 маягтыг бүрэн оруулсан байна	Журмын хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Жилдээ	Үйл ажиллагаа ны зардлаар
7	7	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргах процессыг цахим системд шилжүүлэх	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргах процессыг цахим системд шилжүүлсэн байна.	2021 онд Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний 233 дүгнэлт гаргаж, Мэдээллийн санд оруулав.	Цахимаар Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтээ гаргуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний тоо	Жилдээ	-
8	8	Сангийн сайд, Байгаль орчны сайдын хамтран баталсан 2006 оны 342/366 дугаар тушаал “Байгаль орчны хууль тогтоомжийн зөрчлийг илрүүлсэн буюу зөрчлийн талаар бодит мэдээлэл өгсөн иргэнд урамшуулалт олгох журам”-ын хэрэгжилтийг хангах	Аливаа зөрчлийг илрүүлсэн буюу ноцтой зөрчлийн талаар цаг үеэ олсон бодитой үнэн зөв, тодорхой мэдээлэл ирүүлсэн иргэнд торгууль, нөхөн төлбөрийн орлогын 15%-тай тэнцэх мөнгөн урамшуулалт олгосон байна.	Сангийн сайд, Байгаль орчны сайдын 2006 оны 342/366 дугаар тушаалын хэрэгжилт хангалтгүй.	Урамшуулсан байгаль хамгаалагч, идэвхитэн байгаль хамгаалагчийн тоо, төлбөрийн орлогоос урамшуулсан хувь хэмжээ	Жилдээ	-
9	9	“Иргэн бүр байгаль хамгаалагч” уриан дор байгаль орчныг хамгаалах, зөв дадал зурсил бий болгох зорилгоор нөлөөллийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Байгаль орчныг хамгаалж, үр шимийг хүртэх зорилгоор иргэд сайн дурын үндсэн дээр нэгдэн нөхөрлөж, үр дүн гаргасан байна. Идэвхитэн байгаль хамгаалагчийг нэмэгдүүлсэн байна.	-	Шинээр байгуулагдсан байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхөрлөлийн тоо Шинээр нэмэгдсэн идэвхитэн байгаль хамгаалагчийн тоо	Жилдээ	-

2. Ногоон хөгжлийн бодлогын хэрэгжилтийг хангах							
10	1	Хандлагаа өөрчилье” уриа бүхий “Ногоон паспорт” аяныг ерөнхий боловсролын сургуулиудыг хамруулан хэрэгжүүлэх	Эко клубын сурагчдын чуулга уулзалт зохион байгуулсан байна	2020 онд Ковид-19 тахлын улмаас хойшлогдсон.	Бүх сумд	5-6 -р сар	Орон нутгийн төсөв
11	2	Байгальд зэлтэй үйлдвэрлэл, үйлчилгээг орон нутагт сурталчлан таниулж, эко тэмдэг, ногоон гэрчилгээ бүхий орон нутгийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг дэмжин ажиллах	Аймгийн хэмжээнд эко тэмдэг, ногоон гэрчилгээ бүхий үйлдвэрлэл, үйлчилгээг сурталчлан таниулах чиглэлээр 2-аас доошгүй арга хэмжээг хэрэгжүүлж ажилласан байна.	-	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч иргэн аж, ахуйн нэгж байгууллагыг оролцуулсан сургалт, сурталчилгааны ажлыг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулсан байна.	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
3. Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийг хамгаалах							
12	1	Аймгийн хэмжээний ерөнхий агнуур зохион байгуулалт, ан агнуурын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах	Ангийн бус нутгуудын төлөвлөгөө батлагдсан байна.	2018 онд хийгдсэн	Мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж БОАЖЯ-д батлуулсан байна,	3 дугаар улиралд	40.0
13	2	Зэрлэг амьтдад зориулж, биотехникийн арга хэмжээ авах	Аймгийн хэмжээнд өвөлжилт хүндэрсэн 6 зэс доошгүй сумдын нутаг дахь зэрлэг амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авсан байна.	Алтай сумын “Халуун бардам”, Ногооннуур сумын “Бахлаг”, Цэнгэл сумын “Мухар”, Сагсай сумын “Тургын”, Толбо сумын “Хоторжон”, “Борт”, гэх газруудад зэрлэг ан амьтад зориулан өвс, давс тавьж био техникийн арга хэмжээ авах ажлыг зохион байгууллаа.	21 Ангийн бус нутгүүд биотехникийн арга хэмжээ байна.	1-р улиралд	8.0
14	3	Хууль бус ашигт малтмал олборлолтыг таслан	2-оос доошгүй удаа хяналт шалгалтын ажлыг зохион	2021 онд 3 удаа хяналт шалгалтын	Хяналт шалгалтын тоо.	Жилдээ	Орон нутгийн

		зогсоох хяналт шалгалтыг эрчимжүүлэх	байгуулсан байна.	ажил зохион байгуулсан.			төсөв
15	4	Эvdэрч, эзэнгүй орхигдсон талбайд нөхөн сэргээлт хийх	Нөхөн сэргээлт хийсэн байна.	-	5 га-аас доошгүй га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн байна.	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
16	5	"Нөхөн сэргээлт-2024" нэгдсэн арга хэмжээний аймгийн дэд ажлын хэсгийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллах	Ажлын хэсгийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлсэн байна.	Дэд ажлын хэсгийн төлөвлөгөөний биелэлт гаргасан.	Ажлын хэсгийг үйл ажиллагааг хэвийн явуулах санхүүжилтийг шийдвэрлэсэн байна.	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
17	6	Ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжийн 2022 оны БОМТ-д дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээг тусгасан байна.	1 аж ахуйн нэгж	-Нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ -Байгуулсан хөв цөөрмийн тоо -Тарьсан модны тоо	Жилдээ	ААНБ
18	7	Аюултай хог хаягдлын тооллого зохион байгуулах	Аймгийн хэмжээнд аюултай хог хаягдлын тооллогыг зохион байгуулсан байна.	-	Аюултай хог хаягдлын төрөл, тоо хэмжээ	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
19	8	Хог хаягдлын олон нийтийн байцаагч ажиллуулах, мөнгөн урамшуулалт олгох журам боловсруулж, батлах	Журам батлагдсан байна.	-	Засаг даргын Захирамж	Жилдээ	-
20	9	Ашиглалтад өртөн нөөц хомстож буй 1 зүйл ургамлын үрийн жишиг плантаци байгуулах	Сармисан сонгино ургамлын үрийн плантаци байгуулсан байна.	-	0,5 га талбайд сармисан сонгино ургамлын үрийн плантаци байгуулах	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
21	10	Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, бүсэд мөрдөх журам батлах	Агаарын чанарыг сайжруулах бүс тогтоосон байна.	-	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журмыг улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлэх.	Жилдээ	-

4. Усны нөөцийг зохистой ашиглах, хамгаалах

22	1	Булаг шандны эхийг тохижуулах	Усны нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээгдэх боломж. бүрдүүлж булаг шандны эхийг хашиж орчныг тохижуулсан байна.	2021 онд Толбо Дэлүүн, сумдад шандын булаг эхийг хамгаалах,	3-с доошгүй Булаг шандны эхийг хамгаалж, орчныг тохижуулснаар	2-р улирал	9.0
----	---	-------------------------------	--	---	---	------------	-----

					тохижуулалт хийгдсэн.			
23	2	Аж ахуйн нэгж, байгууллагад усны тоолуур сууринуулах ажлыг зохион байгуулах.	Хууль тогтоомжийн шийдвэр хэрэгжсэн байх	40 иргэн аж ахуйн нэгжүүдэд усны тоолууртай болгосон.	Аймгийн хэмжээнд	Жилдээ	ДАНБ-ын төсөв	
24	3	Ус бохирдуулагчийн тооллогыг сав газрын захиргаадтай хамтран явуулж, улсын усны мэдээллийн санд оруулах, холбогдох газарт тайлагнах.	Улсын усны мэдээллийн санд бүртгэгдсэн байх	-	Аймгийн хэмжээнд	Жилдээ	ДАНБ-ын төсөв	
25	4	Аймгийн төвийн ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолт хязгаарлалтын бүсийг шинэчлэн тогтоож, хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Хуучин тогтоосон бүсийг шинэчилсэн эсэх	2021 оны аймгийн ИТХ-ын 6-р хуралдаанаар оруулсан хэдий ч дэмжигдээгүй.	Шинээр тогтоосон бүсийг хамгаалах, тэмдэгжүүлэх	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв	

5. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийг хамгаалах

					Жилдээ		
26	1	Байгалийн нөөцийг хамгаалах ажлын хүрээнд Чигэртэйн голын ай савын БЦГ-ын тодорхой цэгүүдэд ан амьтны тооллогыг 2 удаа зохион байгуулж (төллөх үе, орооны үе) Биотехникийн арга хэмжээг үр дүнтэй авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах.	Тооллогыг 2 удаа зохион байгуулсан байна	Жилд 4-6 цэгт 8-10 удаа биотехникийн арга хэмжээг зохион байгуулж байна.	Чигэртэйн голын ай савын БЦГазар	Жилдээ	2.0
27	2	Тусгай хамгаалалттай газар нутаг дахь үл хөдлөх соёлын өвийн хамгаалалт сайжирч, хуулийн хэрэгжилт хангагдсан байна. Хэрэг зерчил буурсан байна.	Үл хөдлөх соёлын өвийн хамгаалалт сайжирч, хуулийн хэрэгжилт хангагдсан байна. Хэрэг зерчил буурсан байна.	Аймагт байх үл хөдлөх соёлын дурсгалууд	Аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд, жилдээ 2 удаа	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв

		дараатай зохион байгуулах						
28	3	Монгол Алтай Нурууны Улсын Хамгаалалттай ойжуулалт хийх	Тусгай газарт	Ойн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдсэн байна.		Тусгай хамгаалалттай газрууд хамаарна.	2-р улиралд 3.0	
29	4	Хамгаалах шаардлагатай, Экологийн хувьд ач холбогдолтой бүхий газар нутгийг тусгай хамгаалалтад авах, өргөтгөх шийдвэрлэх	авах, асуудлыг	Баян-Өлгий аймгийн Дэлүүн сумын Түвшин нуур, Тоошин, Цагаан хөндий, Тоошинт, Хар усны даваа, Булган сумын газар нутаг болох Булган голын эх (Гурван салаа), Ташуу уул, Хар нуур зэрэг газруудыг, Улаанхус сумын нутагт орших Олон нуурт орчмын газар нутгийг байгалийн нөөц газрын ангиллаар, Сийлхэмийн нурууны байгалийн цогцолборт газрын "А" хэсгийг Бага Ойгор, Цагаан салаа зэрэг хадны сүг зургийн цогцолборыг оролцуулан өргөтгөхөөр, Буянт сумын нутаг дахь Зоо-Беөрөгт-Эзэрлэгийн нуруу орчмын газар нутгийг байгалийн нөөц газрын ангиллаар, Дэлүүн сумын нутагт орших Чигэртэй голын ай сав орчмын газар нутгийг байгалийн цогцолборт газрын өргөтгөлөөр тус тус улсын тусгай хамгаалалтад авах Аймгийн ИТХ-ын шийдвэрийг гаргуулж, Яаманд ирүүлсэн байна.	-	Булган, Дэлүүн, Булган, Буянт, Улаанхус сумын нутаг дэвсгэрийн хамруулан, 4 газрыг шинээр, 2 газрыг өргөтгөх Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын шийдвэрийг гаргуулсан байна.	Жилдээ	Үйл ажиллагаа на зардлаар
30	5	Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөнд туссан улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээг өргөтгөх газруудыг үе шаттайгаар хамгаалалтад авах ажлыг зохион байгуулж, ЗГ-н 2018 оны 384 дүгээр тогтоолын хэрэгжилтийг хангах		Аймгийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж хил зааг, байршил хэмжээг мэдээллийн санд бүртгэж, ИТХ-аар батлуулсан байна.	-	Тал нуур-Далайн хөх уул-Хөшүү уул-Хөх сайн уул орчмын газар нутаг, Цэнгэл хайрхан-Цагаан асга, Чигэртэйн голын ай савын өргөтгөл Сагсай ай сав, Ачит нуур-Дэвэлийн арлын өргөтгөл, Ховд голын цутгал, Толбонуур-Хүнгүй нуруу, Олон нуур, Сийлхэмийн нуруу Б	Жилдээ	Үйл ажиллагаа на зардлаар

					өгөтгөл, Сийлхэмийн нуруу өргөтгөл А, Булган голын эх-Хар нуурууд бүхий газар нутгуудыг Аймгийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд улсын тусгай хамгаалалтад авах сүлижээ өргөтгөх газар нутгаар тусгаж хил зааг, байршил хэмжээг мэдээллийн санд бүртгэж, ИТХ-аар батлуулсан байна.		
--	--	--	--	--	--	--	--

6. Ойн нөөцийг хамгаалах, “Тэрбум мод” хөдөлгөөнийг өрнүүлж, хэрэгжилтийг хангах

31	1	Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдийн өөрийн хөрөнгөөр таримал ой ургуулах ажлыг зохион байгуулж, газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд газрыг тусган батлуулах	100 га талбайг газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд батлуулах, 50 га талбайд таримал ой ургуулах ажлыг зохион байгуулсан байх. Бүх нийтээр мод тарих аяныг зохион байгуулж тарьсан модны арчилгаа хамгаалалтын арга хэмжээг зохион байгуулах, тайлагнах. 50000 дээш ширхэг мод ургуулсан байна.	2021 онд 250064 ширхэг 8 төрлийн мод таригдсан	Суурьшлын бус орчимд 50000 дээш ширхэг мод ургуулсан байна.	Жилдээ	Орон нутгаг, ААНБ-ын төсөв
32	2	Мод үржүүлгийн газрын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж тарьц, суулгацын нөөцийг нэмэгдүүлэх, үр бэлтгэх байнгын болон түр талбайг байгуулах, арчлах,	Өлгий сумын мод үржүүлгийн газарт дэмжлэг үзүүлнэ. Тарьц, суулгацын нөөцийг 50 хувиар нэмэгдүүлэх	2021 онд СДО анги улиас, бургасны 60 мянган ширхэг суулгацыг мөчрөөр бэлтгэсэн	СДО ангийн мод үржүүлгийн газар, үр бэлтгэх 40га талбайд	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
33	3	Ойг нөхөн сэргээх, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих, ойжуулах, ойн зурvas байгуулах ажлыг гүйцэтгэх.	20 га –д хийгдсэн байх. Урд онуудад хийгдсэн ойжуулалтын ажлын арчилгаа усалгаа хийх	2021 онд	Аймгийн хэмжээнд	Жилдээ	Орон нутгийн төсөв
34	4	“Ногоон паспорт-Ногоон	3,0 га –аар өргөжүүлэх	2020 онд ногоон	Ногоон төгөл хашаанд	5,10 дугаар	Орон

		төгөл” цэцэрлэгийг орон нутгийн өмчид бүртгэн авах, цашид өргөжүүлж мод тарих, сургалт зохион байгуулах		төгөл цэцэрлэгт хүрээлэнд 2500 ширхэг гоёл, жимсний 9 төрлийн мод таригдсан.	нэмж 2000ш гоёлын мод таригдана	сард	нутгийн төсөв
35	5	Гоёл, чимэглэл, жимсний модны суулгацаар хангах	Ногоон байгууламжийн ургалт сайжирсан байна	2021 онд “Ногоон паспорт-ногоон төгөл” цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хашаа хамгаалалтыг сэргээн засварлаж, өлгий сумын ногоон байгууламжийг 5.0 сая төгрөгөөр сэргээн засварласан.	Өлгий сумын ногоон байгууламжид	2-3 дүгээр улиралд	15.0
36	6	Хашиж хамгаалах, тэмдэгжүүлэх ажилд мод ашиглахаас татгалзах, хуванцар болон бусад хог хаягдлыг дахин ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлж, худалдан авалтын бодлогоор дэмжих, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль”-ийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.1, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.1 дэх заалтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг	Тендэрийн ажлын даалгаварт тус асуудлыг тусгасан тоо Хог хаягдлыг дахин боловсруулж хийсэн хашаа, тэмдэгжүүлэлт, шонгийн тоо, хэмжээ	Хашиж хамгаалах, тэмдэгжүүлэх ажилд мод ашиглахаас татгалзах, хуванцар болон бусад хог хаягдлыг дахин ашигласан байна.	Аймгийн хэмжээнд	Жилдээ	ОНТ
37	7	Мод тарьж ургуулах “1000 сургагч багш” бэлтгэх сургалтад оролцох орон нутгийн оролцогчдын зардлыг шийдвэрлэх, бэлтгэгдсэн сургагч багш нарыг иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад мод тарьж ургуулах аргыг заах, түгээн дэлгэрүүлэх нөхцөл, боломжоор хангах	Сум тус бүрээс 3 хүн сургалтад хамрагдсан байна.	-	Сургагч багшийн тоо	Жилдээ	ОНТ

38	8	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага, жуулчны баазуудтай өөрийн мод үргүүлгийн газартай байх, тарьц, суулгацын нөөц бүрдүүлэх, жуулчдыг мод тарих ажилд хамруулах талаар хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, мод тарьж ургуулах ажлыг өргөн хүрээнд зохион байгуулах	Аялал жуулчлалын баазтай гэрээ байгуулж, арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	-	Мод үргүүлгийн газар байгуулж, тарьц, суулгацын нөөц бүрдүүлэн, жуулчдыг мод тарих ажилд хамруулсан байна.	Жилдээ	Аж ахуйн нэгжийн хөрөнгөөр
----	---	--	--	---	--	--------	----------------------------

7. Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх

39	1	Алтай Таванбогдын БЦГ-ын Хотон Хурган орчим тэмдэг, тэмдэгжүүлэлт хийх	Хотон Хурган орчим тэмдэг, тэмдэгжүүлэлт хийгдсэн байх	Алтай Таванбогдын БЦГ-ын Могойтын гүүр, Таванбогдод тэмдэг, тэмдэгжүүлэлт хийгдсэн.	Хотон хурган нуур орчимд 10-аас доошгүй тэмдэгжүүлэлт хийгдсэн байна	2-3-р улиралд	Орон нутгийн төсөв
40	2	Алтай Таванбогдын БЦГ-ын төлөвлөсөн маршрутын дагуу отоглох цэг байгуулах	3 отоглох цэг байгуулсан байна	Хийгдээгүй	Алтай Таванбогдын БЦГ-ын аялал жуулчлалын бус газруудад стандартын шаардлага хангасан отоглох цэг байгуулсан байна	2-3-р улиралд	12.0 ОНТ
41	3	"Ай Ти Эм" олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд аялал жуулчлалын компаниуд болон иргэдийг оролцуулах	5-аас дээш аж ахуйн нэгж хамрагдсан байна.	2021 онд 12 аж ахуйн нэгж байгууллага оролцсон	12-15 ААН байгууллагыг оролцуулсан байна	10 дугаар сард	3.0 ОНТ
42	4	Байгаль, түүх, соёлын аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээнүүдийг тогтол зохион байгуулж, цар хүрээг өргөжүүлэх	Орон нутгийн хэмжээнд эвент зохион байгуулагдсан байна. Гадаад, дотоодын жуулчдын тоог 30-50 хувиар нэмэгдүүлсэн байна.	2021 оны 12-р сард зохион байгуулагдаж, гадаадын 10 гаруй, дотоодын 500 гаруй жуулчин үзэж сонирхсон.	Бугат сум. Бүргэдийн баяр" эвент зохион байгуулагдана	3 дүгээр улирал	10.0 ОНТ

43	5	Жуулчдын аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах	Орон нутгийн байгаль орчны салбарын гадаад дотоодын жуулчдын аюулгүй байдлыг хангах түвшин ахисан байна	2021 онд "Иргэн явлаа цэвэр", "Ээлтэй аялал энэ зуны тренд" нөлөөллийн аяныг зохион байгуулсан.	Сурталчилгаа, олон нийтийг хамарсан арга хэмжээг 2-оос доошгүй зохион байгуулах	II-IV улирал	-
44	6	Аялал жуулчлалын асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдийг чадавхжуулах сургалтад хамруулах	БОАЖГ-ын аялал жуулчлалын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн сургалтад хамрагдсан байна	2021 онд БОАЖЯ, АЖХТ хамтран цахимаар болон танхимаар 4 сургалт зохион байгуулсан.	2-оос доошгүй сургалтад хамрагдсан байна	II-IV улирал	-
45	7	Аялал жуулчлалын салбарын гадаад сурталчилгааг идэвхжүүлэх, цахимжуулах	Аймгийн аялал жуулчлалын мэдээллийн санг бий болгосон байна.	Аймгийг оролцуулсан "ХОРЕКО" цахим үзэсгэлэн, аяллын маршрут, үзмэр, үйлчилгээний мэдээллийг баатгаасан "Цахим гарын авлагы"-ын эх бэлтгэлийг боловсруулж, www.mto цахим хуудсанд байршуулсан	Цахим мэдээллийн санд үүсгэсэн байна.	II-IV улирал	-

8. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгүүлэх ажлууд

46	1	Ойн зурvas байгуулах	Өлгий суманд хамгаалалтын ойн зурvas байгуулсан байна.	-	10 га	2-р улиралд	112.5
47	2	Ойжуулалт хийх	Алтанцөгц, Улаанхус, Сагсай сумдад ойжуулалтын ажлыг хийсэн байна.		100 га	2-р улиралд	120.0
48	3	Бүргэдийн баяр эвент арга хэмжээ зохион байгуулах	Гадаад, дотоодын жуулчдын тоог 30-50 хувиар нэмэгдүүлсэн байна.	-	Улаанбаатар хотод	1-р улиралд	8.0
49	4	Үүр амьсгалын өөрчлөлтийн асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдийн ойлголт, чадавхыг бэхжүүлэх –	Аймгийн үүр амьсгалын өөрчлөлтийн асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдийн мэргэжлийн болон техникийн үр чадварыг сайжруулах, мэдлэг олгосон байна.	2	Сургалт, арга хэмжээний тоо	I-IV улирал	Гадаадын эх үүсвэр

		сургалтад хамруулах					
--	--	---------------------	--	--	--	--	--

---000---